

Asia: VN/177/2024-UM-5

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kehittyville maille myönnettävistä tuetuista investointiluotoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

FINNVERA OYJ

Lausunto

Lausunto ulkoministeriölle asiassa VN/177/2024-UM-5

Suurasiakasyksikkö ja viennin lakiasiat

/Eeva-Maija Pietikäinen, Jarkko Haapiainen, Mika Relander,

Nea Tiirilä, Paula Murphy

2.2.2026

Finnvera Oyj (jäljempänä "Finnvera") kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä ja lausuu luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kehittyville maille myönnettävistä tuetuista investointiluotoista.

Lausunnon kappaleessa I kommentoidaan ehdotettua lakitekstiä (perusteluineen) pykäläkohtaisesti ja kappale II sisältää Finnveran huomioita hallituksen esityksen perusteluista.

I Esitetystä lakitekstistä

1.1 § suomalainen intressi.

Esityksessä termi on yhtenäinen uuden ns. Finnvera -lain (Laki valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä, 1458/2025, jäljempänä ”Finnvera -laki”) 7 ja 8 § termistön kanssa sikäli, että edellisessä esityksen luonnosversiossa ollut määre ”riittävä” on poistettu suomalaisen intressin osalta. Pidämme tätä perusteltuna eikä Finnveralla ole enempää kommentteja ehdotetun 1.1 § sanamuodosta.

Ehdotetun 1.1 § säännöskohtaisiin perusteluissa (esityksen s. 31 ensimmäiset kaksi kappaletta) on nyt eritelty toisistaan Finnveran arviointi suomalaisen intressin täyttymiselle Finnvera -lain mukaan Finnveran myöntäessä vastuusitoumusta ja ulkoministeriön (jäljempänä ”UM”) edellyttämän suomalaisen intressin varmistaminen UM:n hyväksyessä hanketta. Toteamme, että ehdotetun 1 §:n perusteluissa (s. 31) viitataan virheellisesti suomalaisten intressin osalta Finnvera -lain 12 §:ään, kun suomalaisesta intressistä säädetään Finnvera -lain 8 §:ssä. Nähdäksemme em. säännöskohtaisissa perusteluissa tehty erittely avaa suomalaisen intressin edellytyksiä Finnveran ja UM:n omissa arvioinneissa. Nostamme vielä harkittavaksi suomalaisen intressin edellytysten selkeyden myös viejien/konseptipapereiden tekijöiden suuntaan käytännössä: tullaanko asiasta ohjeistamaan esim. PIF -rahoitusinstrumentin julkisissa ohjeissa?

1.3 § informatiivinen viittaus Finnvera -lakiin

Esitetyn 1.3 § mukaan ”Finnvera Oyj:n myöntämästä vientitakuusta tai muusta vastuusitoumuksesta säädetään valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä annetussa laissa (xx/xx).” Momentissa mainitaan vain Finnvera Oyj:n myöntämä takuu tai muusta vastuusitoumus. Kautta esityksen ajatuksena kuitenkin on mainittu, että myös Finnveran tytäryhtiön Suomen Vientiluotto Oy:n (jäljempänä ”SVL”) myöntämä suora vientiluotto olisi yksi tuen muoto eli ”muu vastuusitoumus”. Uuden Finnvera -lain mukaan 5.2 § mukaan SVL ei myönnä vientitakuita.

Esitämme 1.3 § informatiiviselle viittaukselle uutta sanamuotoa: ”Finnvera Oyj:n ja sen täysin omistaman tytäryhtiön Suomen Vientiluotto Oy:n tehtävistä säädetään valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä annetun lain (1458/2025) 5 §:ssä.”. Näin viittaus kattaa sekä Finnveran myöntämän takuun että SVL:n myöntämän suoran luoton.

2 §:n 1 kohdan alakohta b, ”luotonmyöntäjän” määritelmä

Ehdotamme harkittavaksi, tulisiko tähän määritelmään sisällyttää myös SVL, kun perustelujen mukaan haetaan sitä, että myös SVL voi olla luotonmyöntäjä (perustelut s. 32 ”Muutoksella halutaan erityisesti mahdollistaa Finnvera Oyj:n tytäryhtiön Suomen Vientiluotto Oy:n toimiminen luotonmyöntäjänä tuetuille investointiluotoille. Suomen Vientiluotto Oy:llä on aiempaa kokemusta vientiluottojen myöntämisestä kehittyvien maiden ulkopuolella.”). Toisaalta perusteluissa mainitaan

myös yhtenä mahdollisena luotonmyöntäjänä tulevaisuudessa esim. Finnfund Oy (sitä koskevan lainsäädännön niin mahdollisesti tulevaisuudessa mahdollistaessa), joten määritelmä on ymmärrettävästi haluttu jättää tältä osin avoimeksi. Ehdotamme harkittavaksi esim. seuraavia, myös SVL:n sisältäviä mahdollisia sanamuotoja:

joko:

”2 §

Tässä laissa tarkoitetaan

1) luotonmyöntäjällä

b) suomalaista tai muun Euroopan talousalueen valtion erityistehtäväyhtiötä tytäryhtiöineen; ”

tai vielä suoremmin:

”b) valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä annetun lain (1458/2025) mukaista erityisrahoitusyhtiötä ja sen täysin omistamaa tytäryhtiötä Suomen Vientiluotto Oy:tä, tai muuta suomalaista tai muun Euroopan talousalueen valtion erityistehtäväyhtiötä”:

2 § kohta 2), viejän määritelmä

”2 §

Tässä laissa tarkoitetaan

viejällä investoinnin toimittajaa, johon liittyy suomalainen intressi;”

Nostamme harkittavaksi, onko tarpeen sitoa tässä laissa suomalainen intressi viejän määritelmään.

Kuten perusteluissa on todettu, Finnvera arvioi myöntäessään vientitakuun tai muun vastuusitoumuksen suomalainen intressin täyttymisen, josta säädetään Finnvera -laissa (lain 8 §). Finnveran arvioiman suomalaisen intressin vaatimuksesta rahoituksen myöntämisen edellytyksenä säädetään nykyisin aiempaa yleisemmällä tasolla ja myös Finnvera -lain esitöissä on korostettu kokonaisharkinnan merkitystä Finnveran suorittamassa suomalaisen intressin arvioinnissa. Siksi on nähdäksemme perusteltua harkita, onko suomalaisen intressin sitominen viejän määritelmään tarpeellista luonnoksessa esitetysti.

4.3 § Finnveran tiedonantovelvoitteesta ja 9 § salassa pidettävien tietojen vaihtamisesta

Luonnoksen mukaan Finnveralla olisi 4.3 § mukaan velvollisuus luovuttaa siinä mainitut tiedot UM:lle sekä UM:llä 9.2 § mukainen oikeus tiedon saantiin Finnveralta. Näin tiedon luovuttamisesta Finnveralta UM:lle säädettäisiin saman lain kahdessa eri pykälässä. Nostamme ensinnä harkittavaksi, onko tämä tarkoituksenmukaista, vai olisiko tarkoituksenmukaisempaa säätää Finnveran toimesta tapahtuvasta tiedon luovuttamisesta UM:lle yhtenä kokonaisuutena yhdessä pykälässä.

Nähdäksemme esitetyn 4.3 §:n osalta tulisi huomioida:

- kun 4.3 § mainitut tiedot (tiedot luottoriskistä ja vastuusitoumuksen tyypistä) nähdäksemme sisältyvät jo niihin 9.2 § mukaisiin tietoihin, jotka UM:llä on oikeus saada Finnveralta 9.2 § nojalla, onko 4.3 § siten ylipäänsä tarpeellinen?
- o mikäli 4.3 § säilytetään lakiesityksessä, siihen tulee nähdäksemme vähintään sisällyttää vaatimus annettavien tietojen välttämättömyydestä ko. lakisääteisen tietotarpeen/tehtävän näkökulmasta
- jos halutaan sisällyttää 4.3 § tarkoitettu Finnveran tiedonantovelvollisuus tässä laissa nimenomaisesti mainittuna, voisiko sen sisällyttää esitettyyn 9.2 §:ään esim. lisäämällä niihin tietoihin, joita UM:llä on oikeus 9.2 § mukaan saada Finnveralta, yksilöintiä kuten ”muun ohella niihin Finnvera Oyj:n luottoriskiä ja vastuusitoumusta koskeviin välttämättömiin tietoihin, joita UM tarvitsee hyväksyessään luoton tuetuksi investointiluotoksi tämän lain 4 § mukaan”?

Yleisesti toteamme 4.4 § mainitusta asetuksenantovaltuudesta, että asetuksella ei voida säätää poikkeuksia laissa tarkoitettusta salassa pidettävän tiedon antamisesta.

Esitettyyn 9.2 §:ään tulee nähdäksemme vähintään myös lisätä edellytys Finnveran antamien tietojen välttämättömyydestä suhteessa käyttötarkoitukseensa.

Viittaamme myös Finnveran lausunnoissa 10.5.2024 ja 19.5.2025 salassa pidettävien tietojen vaihtamisesta lausumaamme ja pyydämme arvioimaan, olisiko perusteltua terminologian yhtenäisyyden kannalta, että 9.1 § muutettaisiin kuulumaan: ”Finnvera Oyj:llä on oikeus saada tietoja...”. Nykyinen 9 § on nähdäksemme luettavissa niin, että Finnveralla (ja Valtiokonttorilla) on aina velvollisuus antaa tiedot, kun taas UM:llä on oikeus luovuttaa tietoja, mutta ei ole tähän velvoitetta. Käytännössä tietojen vaihto sujuisi varmasti ongelmitta, mutta terminologian yhtenäisyyden näkökulmasta täsmennys olisi nähdäksemme perusteltu. Lisäksi Finnveralle annettava tiedonsaantioikeus olisi nähdäksemme perusteltu johtuen Finnveran tarpeesta saada tietoja sen hoitaessa lakimääräisiä tehtäviään.

Yhtenä vaihtoehtona Finnvera pitää kannatettavana myös työ- ja elinkeinoministeriön tätä lakiesitysluonnosta koskevaan lausuntoon sisältyvää ehdotusta lisäämisestä ehdotukseen Finnvera - lain liitelaiksi, päivittäen sen 26 §:ään uuden kohdan, jossa todetaan sekä UM:n että Valtiokonttorin oikeudesta saada tietoja investointiluottoihin liittyviin asioihin maksutta Finnveralta. Tällöin tulisi kuitenkin huomioida, että Finnveran oikeudesta saada tarvittavat tiedot UM:ltä tulee säätää investointiluottolaissa.

II Esitysluonnoksen perusteluista

Perusteluissa on viitattu Finnveraan ”vientitakuulaitoksena” – pyydämme muuttamaan tämän vastaamaan Finnvera -lain termiä ”vienninrahoituslaitos” (Finnvera-lain 5 §:n 1 mom. 2 kohta).

Perustelujen kohdassa 2.3. (s. 10) viittaamme Finnveran lausunnossa 19.5.2025 toteamaamme muutosehdotukseen kohdassa ”Finnvera Oyj ilmoittaa alustavasti hankkeen OECD:n vientiluottotyöryhmälle”, tulisi selvyiden vuoksi nähdäksemme kuulua ”Finnvera ilmoittaa OECD:n vientiluottojärjestelyn osallistujamaille”.

Perustelujen kohdassa 2.3 (s. 11) on nähdäksemme todettu virheellisesti: ””Muu toimenpide” voi olla esimerkiksi suora luotonanto.” Em. kohdassa s. 11 viitataan lakiin Suomen Vientiluotto Oy -nimisestä yhtiöstä sekä sen muutoksiin (julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain muuttamisesta annettu laki (148/2023)), missä ”muu toimenpide” ei tarkoittanut suoraa luotonantoa vaan, sitä millä tavalla Finnvera voi kattaa luottoriskin (eli em. lakimuutoksen jälkeen muutenkin kuin vientitakuulla tai alustakauksella).

Perustelujen kohtaan ”4.1.3. Tuki, jonka edellytyksenä on suomalainen intressi” liittyen toteamme, että erityisesti s. 16 ensimmäisen kappale avautuu kokonaisuutena lukijalle hieman vaikeasti. Erityisesti lauseen ”Kyse olisi siten vientiin tai vientihankkeeseen sitomattomasta tuesta, mutta joka olisi kuitenkin sidottu suomalaiseen intressiin” muotoilu on hieman vaikeatulkintainen, koska nähdäksemme suomalaiseen intressiin sitominen johtaa aina siihen, että kyseessä on sidottu apu (tied aid). Ts. tuki ei voi olla sitomaton, joka kuitenkin on sidottu suomalaiseen intressiin. Ehdotamme, että tätä kappaletta kokonaisuudessaan selvennettäisiin hieman.

Kohdassa 5.1.5. s. 16 on viittaus aiempiin Finnveraa koskeviin lakeihin ja niissä oleviin riskin kattamista koskeviin säännöksiin: ehdotamme tämän kohdan sanamuodon päivittämistä huomioimaan 1.1.2026 voimaan tullut Finnvera-laki.

Murphy Paula
Finnvera Oyj